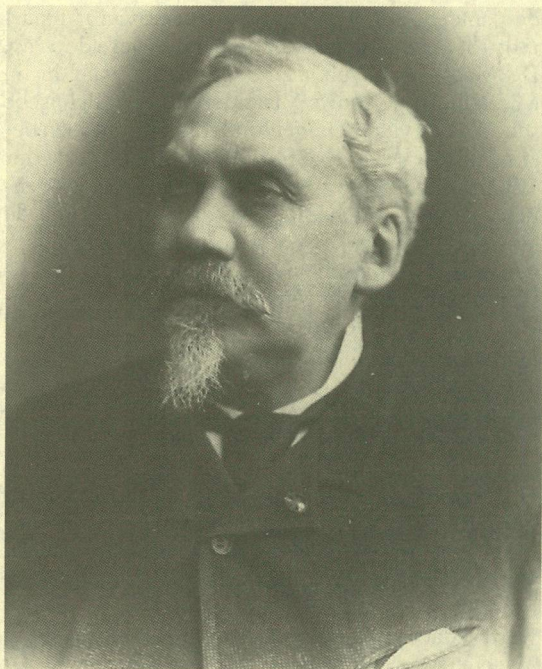

MAERE (ook: Maere-Limnander en Maere d'Aertrycke), baron Auguste de (Sint-Niklaas 30 januari 1826 – Aartrijke 7 oktober 1900).

Was de zoon van Charles-Louis de Maere, orangistisch katoenfabrikant te Sint-Niklaas en persoonlijk bevriend met de Nederlandse kroonprins. Na de **Belgische Revolutie** in 1830 en na de verwoesting van zijn fabriek trok vader De Maere naar Nederland, waar hij eerst te Hengeloo (1832) en later te Lonneckker (nu Overijssel) (1834) een nieuwe fabriek bouwde.

Na deze verhuis liep de jonge Auguste school te Deventer en studeerde hij wetenschappen te Amsterdam. Wellicht waren deze studies in het Nederlands (of althans gedeeltelijk) want diverse bronnen (onder anderen **Julius Sabbe** in *Germania*) vermeldden dat hij vloeiend Nederlands sprak. Op 15 augustus 1845 behaalde hij te Parijs aan de Ecole centrale des Arts et Manufactures het diploma van waterbouwkundig ingenieur. Terug in Nederland begon hij een veelbelovende carrière als ingenieur bij de Overijsselse spoorwegmaatschappij maar door zijn huwelijk op 2 mei 1850 met C.C. Isabelle Limnander, erfdochter van de schatrijke Charles Limnander de Zulte, keerde hij naar Gent terug. Zijn schoonfamilie evenals een gedeelte van zijn eigen familie waren welgestelde vooraanstaande orangistische families uit Gent. Zo geraakte hij al

Auguste de Maere stamde uit een orangistische familie. Hij was liberaal gemeenteraadslid in Gent, volksvertegenwoordiger (1866-1870) en een van de eerste promotoren van de sociaal-economische richting binnen de V.B. (AMVC)

vlug in de Gentse politiek betrokken. Hij was liberaal gemeenteraadslid (1857-1872) en schepen van openbare werken (tot 1861). Van 1866 tot 1870 was hij tevens liberaal volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Gent.

Gedurende zijn politieke periode ontpopte De Maere zich als een verdediger van de Vlaamse zaak. Hij startte al in oktober 1855 toen hij als voorzitter van de Koninklijke Koormaatschappij van Gent deze vereniging uitbouwde tot promotor van de Vlaamse muziek. Hij trok jonge Vlaamse componisten aan zoals **Peter Benoit**, schreef zelf enkele Nederlandstalige koorliederen, vertaalde liederen van buitenlandse componisten in het Nederlands en liet ze uitgeven, en verzorgde met de koormaatschappij concerten op allerlei Vlaamse manifestaties. Hij ijverde voor de uitgave van een Nederlandstalige versie van het *Jaarlijks Verslag* en het *Gemeentebulletijn* van Gent, dat in 1868 voor het eerst in het Nederlands werd gedrukt. Desondanks sprak hij slechts vanaf 1871 Nederlands in de gemeenteraad, dit terwijl zijn vriend en medestander **Julius Vuylsteke** dit reeds in 1869 deed.

Zijn meest opvallende werk gebeurde evenwel in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. In 1867 stemde hij als enige liberaal voor het voorstel van **Jan J. de Laet**, dat voor de rechters in Vlaanderen de kennis van het Nederlands verplicht wilde stellen. Maar niet zozeer als taalflamingant heeft De Maere zich onderscheiden, als wel – en dit 40 jaar

voor Lodewijk de Raet – als promotor van de sociaal-economische richting binnen de V.B. Zo bleef de rede beroemd die hij in de Kamer op 14 januari 1869 uitsprak. Daarin legde hij het verband tussen de sociaal-economische achterstand van Vlaanderen en de taaltoestanden. Aan de hand van enkele statistieken toonde hij de materiële en geestelijke achterstand van Vlaanderen tegenover Wallonië aan, waarvan naar zijn inzien de verfransing de oorzaak was. Door de wegens verschillend taalgebruik strikte scheiding tussen de hogere en de lagere klasse in Vlaanderen kon de maatschappelijke achterstand onmogelijk verdwijnen. Hoe kon bovendien het “Vlaams” nog een motor tot beschaving zijn, wanneer enkel mensen die niet konden lezen of schrijven, er gebruik van maakten. Hij pleitte dan ook voor een culturele integratie met Nederland, voor de invoering van het “Vlaams” in de openbare besturen en voor de verbetering van het onderwijs.

Die rede viel bij de katholieke Vlamingen niet in goede aarde vanwege de aanval op de Kerk en het vrij onderwijs en het meten van de zedelijkheid van de bevolking aan de hand van de rechtstreekse criminaliteit. Volgens hen was Vlaanderen zeer zedelijk, gezien het klein aantal echtscheidingen en de weinige onwettige geboortes; er was een hoge vruchtbaarheid (wat echter uit vergelijking met Wallonië niet bleek) en er heerste een grote zin voor rust en orde. Toch droeg De Maeres fundamentele kijk op de V.B. de goedkeuring van de katholieke Vlamingen weg.

Met het verlies van de verkiezingen door de liberalen in 1870, stapte De Maere uit de actieve partijpolitiek om zich gedurende twintig jaar (1875-1895) te wijden aan de realisatie van het project Brugge-Zeehaven, dat de bouw van een diepzeehaven te Zeebrugge op het oog had. Voor deze activiteiten kreeg hij van Leopold II de titel van baron de Maere d'Aertrijcke. Ondertussen had hij zich trouwens te Aartrijke gevestigd waar hij op zijn kasteel na 1880 regelmatig bijeenkomsten hield voor Vlamingen van allerlei gezindheden. In november 1884 werd hij voorzitter van De Tael is gan(t)sch het Volk dat door zijn toedoen een veel politieker instrument werd in de strijd voor de V.B. Deze vroeger eerder literaire kring ijverde onder zijn voorzitterschap voor de verbetering van de uitgave van de Nederlandstalige versie van alle officiële stukken en was samen met andere Vlaamse liberale verenigingen actief in het totstandkomen van Nederlandstalige leergangen voor burgerlijk en strafrecht. De vereniging leverde ook strijd voor de oprichting van het Vlaams Muziekconservatorium te Antwerpen.

Verder is De Maere viermaal voorzitter geweest van de Nederlandsche Taal- en Letterkundige Congressen (in 1867, 1884, 1891 en 1899). Sedert 1894 was hij (meteen werkend) lid van de Konink-

lijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde en in 1897 bestuurder daarvan. Op 21 juni 1894 hield hij er een lezing, waarin hij de rol van de vrouw in de verfransing van Vlaanderen bekleemtoonde. Alleen door culturele integratie met Nederland en door onderwijs zou die nadelige invloed kunnen worden opgeheven. Verder werd De Maere in 1892 de eerste voorzitter van de Vlaamse Volksraad (Brussel, 1892-1914).

WERKEN: *Rapport sur la situation et les travaux de la Société Royale des Choeurs pendant l'année 1868*, z.j.; – voor alle Vlaamse redevoeringen van De Maere, zie bijlage bij *In Memoriam baron de Maere d'Aertrycke* 30 januari 1826-7 oktober 1900, 1901.

LITERATUUR: W. Rogghé, *Gedenkbladen*, 1898; – Th. Coopman, *Redevoering uitgesproken ten sterfhuize van de heer Baron de Maere d'Aertrycke*, 1900; – F. de Potter, 'Baron de Maere. Dood van den heer de Maere', in *Het Volksbelang* (13 oktober 1900); – J. Huf van Buren, 'Baron de Maere d'Aertrycke', in *Eigen Haard* (17 november 1900), p. 748-751; – J. Sabbe, 'Baron A. de Maere', in *Germania*, jg. 3 (1900-1901), p. 7-14; – A. Gittée, 'Baron de Maere d'Aertrycke', in *Tijdschrift van het Willemsfonds*, jg. 6, II (1901), p. 307-311; – A. Prayon-van Zuylen, *Een Vlaamsch Edelman. Baron de Maere d'Aertrycke*, 1901; – Th. Coopman en J. Broeckaert, *Bibliographie van de Vlaamsche Taalstrijd*, 1904-1914; – P. Fredericq, *Schets eener Geschiedenis der Vlaamsche Beweging*, 1906-1908; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, III-IV, 1964-1971; – A. Serlet, *Auguste de Maere-Limnander, radicaal flamingant – Baron Auguste de Maere d'Aertrycke, katalysator van het projekt 'Brugge-Zeehaven'*, 1826-1900, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1976; – L. Schepens, 'Maere, Camiel baron de', in *NBW*, VII, 1977.

REGINALD DE SCHRYVER* EN ANNE SERLET